

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Nauda/naudas Prasījumi](#) > [Maksātnespēja Un Bankrots](#) > Portugal

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Maksātnespēja un bankrots

 Portugāle

levadpiezīme

Šajā dokumentā sniegtās informācijas juridiskais pamats ir noteikts *Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (Uzņēmumu maksātnespējas un atvēršanas kodekss)* [turpmāk tekstā izmantots saīsinājums portugāļu valodā —“CIRE”], kurš apstiprināts ar 2004. gada 18. marta Dekrētlikumu Nr. 53/2004 un kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2022. gada 25. augusta Dekrētlikumu Nr. 57/2022.

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas process var tikt sākts pret jebkuru fizisku vai juridisku personu un pret uz laiku atliktu mantojumu; apvienībām, kam nav tiesībsubjektības, un īpašām komisijām; civilsabiedrībām; komercsabiedrībām vai civilsabiedrībām, kam ir komercforma līdz tā līguma galīgās reģistrācijas datumam, ar ko tās dibinātas; kooperatīviem pirms to dibināšanas reģistrācijas; individuālām sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un citiem autonomiem aktīviem (CIRE 2. panta 1. punkta a)–h) apakšpunkts).

Publisko tiesību juridiskām personām un publiskā sektora uzņēmumiem, apdrošināšanas sabiedrībām, kredītiestādēm, finanšu sabiedrībām, ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kas sniedz pakalpojumus, kuri ietver trešām personām piederošu līdzekļu vai vērtspapīru turēšanu, un kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem nedrīkst piemērot maksātnespējas procesu, jo tas nav saderīgs ar īpašajiem režīmiem, kuri reglamentē šādus subjektus (CIRE 2. panta 2. punkts).

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Ja parādnieki nespēj izpildīt visas savas nenokārtotās saistības (CIRE 3. pants).

Maksātnespējas procesa mērķis ir apmierināt kreditorus ar procedūru, kas noteikta maksātnespējas plānā (ja šāda plāna nav — ar maksātnespējīgā parādnieka aktīvu likvidāciju), un gūtos ieņēmumus sadalīt kreditoriem (CIRE 1. panta 1. punkts).

Ja parādnieka uzņēmums saskaras ar ekonomiskām grūtībām vai tam draud tūlītējs maksātnespējas risks, tas var lūgt tiesai sākt sevišķo atjaunošanas procedūru (CIRE 17.-A-17.-I pants).

Ja jebkāda cita veida parādnieks saskaras ar ekonomiskām grūtībām vai tam draud tūlītējs maksātnespējas risks, tas var lūgt tiesai sākt sevišķo maksājumu vienošanās procedūru (CIRE 222.-A-222.-J pants).

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējīgā parādnieka mantu veido visi parādnieka aktīvi maksātnespējas pasludināšanas brīdī.

Tāpat maksātnespējīgā parādnieka mantu veido jebkādi ar īpašumu saistīti aktīvi un tiesības, kas iegūti

maksātnespējas procesa laikā, piemēram, īpašumtiesības, izmantojuma tiesības, īpašumtiesību paturēšana utt. (*CIRE* 46. panta 1. punkts), un ko var pārvērst naudas līdzekļos.

Ja maksātnespējīgā persona ir laulībā un aktīvi ir kopīpašumā, maksātnespējīgā parādnieka mantu veido arī parādnieka daļa no laulāto mantas.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Saskaņā ar maksātnespējas spriedumu, ja maksātnespējā ir iekļauts uzņēmums, parādnieks pats var administrēt maksātnespējīgā parādnieka mantu (*CIRE* 223. pants) ar nosacījumu, ka ir izpildītas *CIRE* 224. pantā noteiktās prasības.

Tiesneša iecelts maksātnespējas administrators (*CIRE* 52. panta 1. punkts) risina maksātnespējas procesu, un viņam tajā ir centrāla nozīme.

Maksātnespējas administrators cita starpā atbild par:

- sagatavošanos maksātnespējīgās personas parādu iemaksāšanai maksātnespējīgā parādnieka mantā un
- to aktīvu pārdošanas uzraudzību, kuri veido maksātnespējīgā parādnieka mantu, lai ieņēmumus sadalītu kreditoriem un lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas un īstenotas maksātnespējīgās personas tiesības, kā arī ka uzņēmums turpina darboties, un, kad vien iespējams, ekonomiskā stāvokļa pasliktināšanās novēršanu (*CIRE* 55. panta 1. punkts).

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu var veikt ieskaitu pret parādiem pret šo maksātnespējīgā parādnieka mantu, ja tiek izpildītas *CIRE* 99. panta prasības.

Šāda rīcība ļauj maksātnespējas kreditoriem veikt ieskaitu, savus prasījumus kompensējot ar parādiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, lai būtu iespējams dzēst savstarpējos prasījumus. Tādējādi kreditora prasījums tiek atlīdzināts bez pienākuma tā parādu izmaksāt mantai un kreditoram nav jākonkurē ar pārējiem kreditoriem.

Tas ir veids, kā atvieglot izmaksu un novērst savstarpējos maksājumus.

Papildus *CIRE* 99. pantā paredzētajam vispārējam noteikumam ir citas tiesību normas, kas paredz ieskaita iespējas, proti, *CIRE* 102. panta 3. punkta e) apakšpunkts, 154. panta 1. punkts, 242. panta 3. punkts un 286. pants.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Maksātnespējas sekas uz spēkā esošajiem līgumiem, kuru puse ir parādnieks, ir atkarīgas no līguma būtības. Tās ir izklāstītas *CIRE* 102.-119. pantā.

Divpusējus līgumus (no kuriem izriet saistības abu pušu starpā) parasti īsteno tāpat, un tiek saglabātas pušu vienošanās.

Tomēr, ja maksātnespējas pasludināšanas dienā līgums vēl nav pilnībā izpildīts, tā īstenošanu aptur līdz brīdim, kad maksātnespējas administrators ir izdevis paziņojumu par īstenošanu vai neīstenošanu (*CIRE* 102. panta 2. punkts). Ja maksātnespējas administrators atsakās īstenot līgumu, nevienai no pusēm nav tiesību uz veiktā ieguldījuma restitūciju (*CIRE* 102. panta 3. punkts).

Piemēram:

- pārdošanas un pirkuma līgums ar īpašumtiesību paturēšanu (ja pārdevējs ir maksātnespējīgā persona) — otra puse var pieprasīt izpildīt līgumu, ja maksātnespējas pasludināšanas brīdī objekts bija tai jau nodots

(CIRE 104. panta 1. punkts);

- priekšlīgums (ja priekšlīguma pārdevējs ir maksātnespējīgā persona) — līguma izpildi nevar atteikt ar reālām sekām, ja objektam ir priekšlīguma pircējam labvēlīga pagātne (t. i., ja priekšlīguma pārdevējs ir priekšlīguma pircējam nodevis konkrēta īpašuma atslēgas), CIRE 106. panta 1. punkts.

Ja parādnieks ir veicis darbības, kas kaitē maksātnespējīgā parādnieka mantai (t. i., darbības, kas samazina, traucē, kavē vai apdraud kreditoru prasību apmierināšanu) divu gadu laikā pirms maksātnespējas pasludināšanas, tās var vērst par labu saskaņā ar CIRE 120. panta un turpmāko pantu noteikumiem.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Maksātnespējas pasludināšana cita starpā aptur izpildes procesus vai pasākumus, ko ierosinājuši maksātnespējas kreditori un kas var skart maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvus, un liedz sākt vai īstenot maksātnespējas kreditoru ierosinātu izpildes procesu (CIRE 88. panta 1. punkts), piemēram, ja maksātnespējīgās personas algai ir piemērota ieturēšana, maksātnespējas pasludināšanas brīdī to aptur.

Savukārt apturētās darbības pret maksātnespējīgo parādnieku atceļ, kad viņš ir pasludināts par maksātnespējīgu un kad maksātnespējas process ir noslēgts ar galīgo sadali vai nepietiekamu aktīvu dēļ (CIRE 88. panta 3. punkts).

Maksātnespējas pasludināšanas sekas ir tādas, ka visām maksātnespējīgās personas saistībām, kurām netiek piemērots atliekošs nosacījums, nekavējoties iestājas izpildes termiņš (CIRE 91. panta 1. punkts).

Spridums par maksātnespējas pasludināšanu uz procesa laiku aptur visu to noilgumu un tiesību izmantošanas termiņu tecējumu, kurus parādnieks var apstrīdēt (CIRE 100. panta 1. punkts).

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Kad maksātnespēja ir pasludināta, visi procesi, kas sākti pret parādnieku un kas saistīti ar maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīviem, var tikt piesaistīti maksātnespējas procesam pēc maksātnespējas administratora pieprasījuma, atsaucoties uz procesa efektivitāti (CIRE 85. panta 1. punkts). Tādā gadījumā maksātnespējas administrators atbild par maksātnespējīgās personas pārstāvēšanu visās procedūrās, pat bez pretējās puses piekrišanas (CIRE 85. panta 3. punkts).

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Maksātnespējas kreditori aktīvi piedalās procesā, un viņiem ir savi prasījumi jāiesniedz 30 dienu laikā, proti, spriedumā noteiktajā termiņā (CIRE 36. panta 1. punkta j) apakšpunkts un 128. panta 1. punkts).

Par maksātnespējas kreditoriem uzskata visus, kam ir finansiāla rakstura prasījumi pret maksātnespējīgo personu vai ar maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošiem aktīviem nodrošināti prasījumi, kuri radušies pirms maksātnespējas pasludināšanas.

Sākot no maksātnespējas pasludināšanas, visi maksājumi kreditoriem ir jāveic maksātnespējas procesa kontekstā, jo tas nodrošina, ka pret maksātnespējīgā parādnieka mantu nevar sākt vai īstenot nekādas izpildes darbības.

Tāpēc kreditoriem ir tiesības piedalīties kreditoru sanāksmē saskaņā ar CIRE 72. panta 1. punktu.

Prasījumi dod vienu balsi par katru euro vai tā daļu, ja konkrētie prasījumi jau ir atzīti ar prasījumu pārbaudes un kārtošanas procesā vai vēlākā pārbaudes pasākumā pieņemtu galīgu lēmumu vai ja kreditors izpilda abus CIRE 73. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētos nosacījumus.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Maksātnespējas administrators var izmantot vai atsavināt maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvus saskaņā ar *CIRE* 149., 150., 157. un 158. pantu.

Maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvu pārdošana ir būtiska, lai apmierinātu prasījumus. Par to atbild maksātnespējas administrators, kuram šajā saistībā ir izvēles brīvība.

Pēc tam, kad maksātnespējas spriedums ir kļuvis galīgs un kad ir notikusi kreditoru sanāksme, lai izskatītu maksātnespējas administratora ziņojumu, maksātnespējas administrators pārdod visus maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošos apķīlātos aktīvus ar nosacījumu, ka kreditori iepriekš minētajā sanāksmē nav cēlušies iebildumus pret šādu pārdošanu (*CIRE* 158. panta 1. punkts).

Kreditoriem, kuriem attiecībā uz pārdodamajiem aktīviem ir *in rem* nodrošinājums, ir tiesības ietekmēt pārdošanas veidu, un viņi ir jāinformē par noteikto pamatvērtību un ierosinātās atsavināšanas cenu; ievērojot konkrētas prasības, viņi var ierosināt, ka aktīvus iegādāsies paši vai ka to darīs kāda trešā persona (*CIRE* 164. panta 2. un 3. punkts).

Aktīvu atsavināšanas ieņēmumi, izņemot summas, kas vajadzīgas ikdienas tēriņiem, ir jāieskaita maksātnespējīgā parādnieka mantas pārvaldības norēķinu kontā administratora izvēlētā kredītiestādē (*CIRE* 150. panta 6. punkts un 167. panta 1. punkts).

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

1. Ir trīs maksātnespējas prasījumu veidi:

i) nodrošināti un privileģēti;

ii) zemākas prioritātes un

iii) parastie prasījumi.

Nodrošinātiem prasījumiem ir nodrošinājums, tostarp privileģētas tiesības, un tie ietver pamatsummu un procentus līdz nodrošināto aktīvu vērtībai (*CIRE* 47. panta 1. punkts). Tomēr ir konkrētas garantijas, kuras ar maksātnespējas pasludināšanu tiek anulētas. Šādu garantiju turētāji zaudē savu nodrošinātā kreditora statusu (*CIRE* 97. pants).

Privileģētiem prasījumiem ir vispārējas privileģētas tiesības uz aktīviem, kuri veido daļu no maksātnespējīgā parādnieka mantas un var būt gan kustamais, gan nekustamais īpašums (*CIRE* 47. panta 4. punkta a) apakšpunkts).

Zemākas prioritātes prasījumi ir *CIRE* 48. pantā uzskaitītie prasījumi, "izņemot gadījumus, kad tiem ir vispārējas vai īpašas privileģētas tiesības vai likumīgas hipotēkas, kuru termiņš nebeidzas pēc maksātnespējas pasludināšanas" (*CIRE* 47. panta 4. punkta b) apakšpunkts).

Visus pārējos prasījumus sauc par parastajiem prasījumiem (*CIRE* 47. panta 4. punkta c) apakšpunkts).

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Maksātnespējas kreditoriem, tostarp Prokuratūrai, ir maksātnespējas spriedumā noteiktajā termiņā jāiesniedz pieteikums savu prasījumu pārbaudīšanai. Šādiem pieteikumiem ir jāpievieno apliecinājoši dokumenti, kas ir to rīcībā (*CIRE* 128. panta 1. punkts).

Noteikumi, ko piemēro prasījumu iesniegšanai, pārbaudei un atzīšanai, ir paredzēti *CIRE* 128.-140. pantā.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali ? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Noteikumi, kas piemērojami kreditoru maksājumu veikšanai, paredz atšķirīgu režīmu atkarībā no tā, vai prasījumi ir nodrošināti, privileģēti, parasti vai zemākas prioritātes, kā noteikts *CIRE* 172.-184. pantā.

Tāpat minētajos noteikumos ir paredzēta iespēja trešās personas parāda samaksai piemērot subrogāciju un kārtība, kas piemērojama, ja pastāv solidāra parādnieku atbildība.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Maksātnespējas procesu var slēgt:

- pēc galīgās sadales,
- pēc tāda sprieduma pieņemšanas, kas apstiprina maksātnespējas plānu,
- pēc parādnieka pieprasījuma (ar nosacījumu, ka parādnieks vairs nav maksātnespējas stāvoklī) — *CIRE* 231. pants,
- ja maksātnespējas administrators secina, ka ar maksātnespējīgā parādnieka mantu nepietiek, lai segtu parādus, — *CIRE* 232. pants.

Pēc maksātnespējas procesa slēgšanas beidzas visu veidu sekas, kādas ir maksātnespējas pasludināšanai, un parādnieks atgūst tiesības atbrīvoties no saviem aktīviem, ko viņš var pārdot vai atdot. Parādnieks tad var brīvi pārvaldīt savu uzņēmumu un aktīvus (*CIRE* 233. panta 1. punkts).

Svarīgākais ir tas, ka uz maksātnespējas kreditoriem vairs neattiecas ierobežojumi savu tiesību īstenošanā pret parādnieku, izņemot tos, kas noteikti maksātnespējas vai maksājumu plānos.

Maksātnespējas procesa izbeigšanas nosacījumi un sekas ir izklāstīti *CIRE* 231.-234. pantā.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Būtībā pēc procesa izbeigšanas maksātnespējas kreditori savas tiesības pret parādnieku var izlietot bez ierobežojumiem, izņemot tos, kas ir minēti iespējamajos maksātnespējas un maksājumu plānos, kā arī *CIRE* 242. panta 1. punktā.

Izpildu dokuments tiesību īstenošanai ir spriedums, ar ko apstiprināts maksājumu plāns, un spriedums, ar ko apstiprināts prasījums, vai attiecīgā gadījumā — lēmums, kas pieņemts vēlākā pārbaudes pasākumā, kopā ar spriedumu, ar ko apstiprināts maksātnespējas plāns.

CIRE 242. panta 1. punkts paredz, ka tad, ja fiziska persona ir atbrīvota no saistībām, nav atļauts izpildes process pret parādnieka aktīviem, kas ir paredzēti maksātnespējas prasījumu apmierināšanai cesijas periodā.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Maksātnespējas procesa izmaksas un izdevumus uzskata par maksātnespējīgā parādnieka mantas parādiem (*CIRE* 51. pants).

Pirms jebkādu maksātnespējas prasījumu samaksas maksātnespējas administrators no mantas atņem jebkādu aktīvus vai tiesības, kas vajadzīgi, lai segtu procesa izmaksas un izdevumus, ietverot tos, kuri, gaidāms, radīsies pirms procesa slēgšanas.

Procesa izmaksu un izdevumu segšanu attiecina saskaņā ar *CIRE* 172. pantu.

Ja fiziskā persona ir atbrīvota no saistībām, pilnvarotā persona cesijas periodā katra gada beigās saņemtās summas vispirms izmanto, lai segtu procesa izmaksas un izdevumus saskaņā ar *CIRE* 241. pantu.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

CIRE 120.-127. pantā ir paredzēta iespēja vērst par labu darbības, kas kaitē kreditoru kolektīvajām interesēm (darbības, kas samazina, traucē, kavē, apdraud vai aizkavē maksātnespējas kreditoru prasījumu apmierināšanu), ja ir izpildīti tur izklāstītie nosacījumi.

Piemērojamie tiesību akti

[Maksātnespējas un uzņēmumu atveseļošanas kodekss \(CIRE\)](#)

[Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regula \(ES\) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām](#)

[Civilprocesa kodekss \(Código de Processo Civil\)](#)

Brīdinājums. Šajā informatīvajā dokumentā iekļautais saturs nav saistošs ne kontaktpunktam, ne tiesām, kā arī neatbrīvo no vajadzības iepazīties ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un to grozījumiem. CIRE tiesību normu izklāstā ir ņemta vērā Dekrētlíkuma Nr. 53/2004 2004. gada 18. marta redakcija ar grozījumiem, kas pēdējoreiz izdarīti ar 2022. gada 25. augusta Dekrētlíkumu Nr. 57/2022.

■ Lapa atjaunināta: 01/07/2025

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.